

SAMOVJRJEDNOVANJE ŠKOLA

RAZVOJ MREŽE PODRŠKE

SAMOVJRJEDNOVANJU ŠKOLA

Pilot-projekt *Nacionalni ispiti i samovrjednovanje srednjih strukovnih škola* provesti će se tijekom 2008. i 2009.godine u sklopu razvoja mreže kolegijalne podrške koja se školama nudi kao pomoć u procesu analize rezultata nacionalnih ispita i vrjednovanja vlastitoga rada. U ovom je tekstu obrazložena uloga suradnika *Mreže podrške samovrjednovanju škola*.

Ovaj je materijal pripremio dr. sc. Petar Bezinović, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu - Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja

1.Uvod	2
2.Temeljna načela djelovanja mreže podrške samovrjednovanju škola	2
3.Zadaće mreže podrške samovrjednovanju škola	3
4.Poslovi suradnika mreže podrške samovrjednovanju škola	3
5.Izvještavanje	3
6. Opis obilježja suradnika mreže podrške samovrjednovanju škola	4
Analitičke vještine	4
Znanja	4
Vještine korištenja računala i interneta	5
Socijalne vještine	5
Osobna obilježja	5
Etičke vrijednosti i ponašanje	5

1. Uvod

Trajno unaprjeđivanje kvalitete rada škola uvođenjem nacionalnih ispita i samovrjednovanja škola prihvaćeno je od stručne javnosti i postavljeno kao jedan od strateških ciljeva Republike Hrvatske. To je potvrđeno i odlukom Sabora prihvaćanjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o srednjem školstvu (NN 81/05).

Novim pristupom vrjednovanju odgojno-obrazovnoga rada školama se pruža veća sloboda i autonomija u kreiranju vlastitoga razvoja. Očekuje se da će ovim pristupom škole preuzeti više odgovornosti i samoinicijativnosti što će pomoći podizanju standarda učenja i poučavanja te boljim postignućima i osobnim razvojem učenika.

Mreža podrške samovrjednovanju škola (u nastavku Mreža) pokreće se s ciljem pomaganja školama u procesu **korištenja rezultata nacionalnih ispita** za valjanu analizu i vrjednovanja vlastitoga djelovanja. Mrežu vanjskih suradnika koordinira Nacionalni centar za vanjsko vrjednovanje obrazovanja radi pomaganja školama u samovrjednovanju i razvoju temeljenom na rezultatima standardiziranih testiranja (Članak 4. Zakona o Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja, NN 151/2004).

Suradnici mreže, zajedno s timovima za kvalitetu uključenih škola, imaju zajednički cilj, a taj je testirati postojeće i razviti optimalne modele samovrjednovanja škola s ciljem promicanja i širenja **kulture kvalitete** u našem obrazovnom sustavu.

U prvoj godini eksperimentalnoga djelovanja mrežu čini dvadesetak visoko motiviranih srednjoškolskih nastavnika ili stručnih suradnika koji dobro razumiju smisao kvalitete odgoja i obrazovanja, poznaju dinamiku unutrašnjih odnosa u školama i imaju osobna obilježja potrebna za pokretanje poželjnih promjena.

Suradnici mreže su sustručnjaci, dobronamjerne osobe čija je funkcija pomaganje školama u ostvarivanju visokih standarda učenja i poučavanja. Oni su istovremeno i **nezavisni promatrači** koji iz „vanjske“ perspektive prate procese samoanalize, samovrjednovanja i planiranja razvoja škola te svoja zapažanja komuniciraju sa školom na poticajan način.

U ovom su priručniku opisane uloge, zadatci i nadležnosti te kompetencije i osobna obilježja suradnika Mreže.

2. Temeljna načela djelovanja mreže podrške samovrjednovanju škola

Temeljna načela djelovanja suradnika Mreže su sljedeća:

- **Učeniku usmjeren pristup** - usredotočenost na napredovanje učenika, na njihova postignuća i osobni razvoj;
- Jačanje **autonomije i odgovornosti** škola u kreiranju vlastite razvojne politike, temeljene na samovrjednovanju škole i razvojnim potrebama učenika i školske zajednice;
- Poticanje profesionalnih izazova i pružanje podrške s ciljem unaprjeđivanja rada škole i njenih učinaka na **nedirektivan i kolegijalan** način;
- Korištenje valjanih **empirijskih podataka** za praćenje učinaka rada s učenicima i postupaka koji se u školi koriste za unaprjeđivanje poučavanja i učenja.

3. Zadaće mreže podrške samovrjednovanju škola

Prvenstvena zadaća Mreže jest pomaganje školi u procesu njezina samovrjednovanja temeljenog na rezultatima nacionalnih ispita, u razradi razvojnih planova i praćenju postupaka koji doprinose unaprjeđenju kvalitete rada škole.

Suradnici Mreže potiču angažiranu raspravu o kvaliteti škole:

- pomažu školskom povjerenstvu za kvalitetu u vrjednovanju učinaka i postignuća škole, u prepoznavanju prioriteta područja razvoja i planiranju učinkovitih promjena;
- pomažu prepoznavanju i jačanju kapaciteta škole kako bi se popravila školska postignuća i rezultati učenja;
- svojim aktivnostima doprinose općem unaprjeđivanju rada škole i kvaliteti podrške koju škola pruža učenicima u njihovom procesu učenja i osobnoga i socijalnoga razvoja;
- postavljaju profesionalne izazove rukovoditeljima i školskom timu za kvalitetu.

4. Poslovi suradnika mreže podrške samovrjednovanju škola

Suradnici mreže podrške školama u **suradnji sa školskim timom za kvalitetu:**

- analiziraju rezultate nacionalnih ispita, pomažu školi u dobivanju realnog uvida u postignuća učenika;
- propituju područja prednosti i slabosti u organizaciji rada škole;
- propituju postojeće i moguće resurse i strategije za ostvarivanje razvojnih prioriteta;
- raspravljaju o ciljevima i razvojnim prioritetima škole u tekućoj i sljedećoj školskoj godini – koliko oni doprinose razvoju učenika i ostvarivanju njihovih potencijala i postignuća;
- propituju jasnoću školskoga razvojnoga plana, njegovu strukturiranost, ambicioznost i ostvarivost;
- prate provedbu školskoga razvojnoga plana i preispituju ostvarivanje postavljenih razvojnih ciljeva;
- potiču otvorenost konstruktivnim promjenama;
- na kraju ciklusa zajedno sa školskim timom za kvalitetu izvještavaju o uspješnosti procesa samovrjednovanja i razvoja škole;
- svojim aktivnostima i razmjenom iskustava doprinose učinkovitom razvoju programa mreže kolegijalne podrške.

5. Izvještavanje

U završnom izvješću o svom radu koje dostavljaju Centru, suradnici Mreže izvještavaju o tome kako se projekt provodio u školi, o čemu se raspravljalo, koje su glavne teme, koji su razvojni procesi potaknuti, kako se provodio razvojni plan i što ostvarilo.

6. Opis obilježja suradnika mreže podrške samovrjednovanju škola

Za kvalitetno obavljanje navedenih poslova potrebno je da suradnici mreže posjeduju dolje navedene vještine, znanja i osobna obilježja.

Neke se vještine i znanja mogu steći tijekom obveznog dodatnog osposobljavanja, no suradnici mreže moraju iskazivati dobro razumijevanje i osnovna znanja potrebna za novu ulogu prije uključivanja u projekt.

Analitičke vještine

Suradnik mreže treba:

- razumjeti smisao i način korištenja osnovnih pokazatelja (indikatora) uspješnoga djelovanja škole;
- efikasno interpretirati složene i detaljne kvantitativne i kvalitativne podatke na ispravan način;
- prepoznavati ključne probleme i izazove škole;
- donositi valjane procjene na temelju dostupnih kvalitativnih i kvantitativnih podataka te pažljivih analiza djelovanja i razvojnih kapaciteta škole.
- usklađivati svoje procjene s postojećim okolnostima i specifičnostima užega i širega konteksta u kojemu škola djeluje;
- analizirati godišnji razvojni plan škole i mogućnost njegove provedbe;
- interpretirati rezultate u skladu s obilježjima unutaršnjeg i vanjskog školskog okruženja;
- poticati nova, kreativna rješenja usklađena s posebnostima i mogućnostima škole.

Znanja

Poželjno je da suradnici mreže imaju informacije i odgovarajuća znanja: • o organizaciji školskoga zakonodavstva i organizacije školskog sustava; • o različitim pristupima rukovođenju i menadžmentu u školama; • o načinu, vrstama i mogućim izvorima financiranja škola; • o strategijama razvoja obrazovanja u svijetu, posebice u EU; • o strategijama za unaprjeđivanje kvalitete obrazovanja u školama; • o suvremenim pristupima praćenja i provjere postignuća i napredovanja učenika; • o mogućnostima primjene suvremenih metoda i tehnologija učenja i poučavanja u školama; • o Konvenciji o pravima djeteta; • o mogućnostima suradnje među školama i između škola i lokalne zajednice;

- poželjno je i znanje engleskog jezika radi pretraživanja interneta i korištenja stručne literature.

Vještine korištenja računala i interneta

Suradnik mreže mora imati razvijene sljedeće vještine korištenja računala i interneta:

- korištenje komunikacijskih programa (elektronička pošta, forumi i sl.);
- pretraživanje interneta; • obrađivanje tekstova;
- korištenje baza podataka (Excel i sl.);
- izrada 'power-point' prezentacija.

Socijalne vještine

- vođenje individualnih i grupnih razgovora;
- vještina aktivnog slušanja;
- postavljanje jasnih i poticajnih pitanja, traženje pojašnjenja nejasnoga;
- jasno, sažeto i argumentirano iznošenje mišljenja;
- davanje jasnih i točnih usmenih i pismenih povratnih informacija;
- konstruktivno surađivanje s kolegama;
- djelotvorno rješavanje nesporazuma i sukoba;

Osobna obilježja

Poželjno je da suradnici posjeduju sljedeća osobna obilježja:

- visoku motiviranost, entuzijazam, strateško razmišljanje;
- pouzdanost, ugled u akademskoj zajednici; • otvorenost za nova iskustva; spremnost za osobni rast i stalno učenje;
- prihvaćanje različitosti (visok stupanj tolerancije i osjetljivosti na potrebe različitih, posebice manjinskih i ranjivih skupina);
- uvjerljivost i vjerodostojnost u nastupu;
- toleranciju prema neizvjesnosti, spremnost na neočekivane i izazovne situacije;
- kreativnost i konstruktivnost u rješavanju problema;
- prihvaćanje kritike i spremnost korištenja kritike za vlastiti rast i razvoj.

Etičke vrijednosti i ponašanje

Suradnici mreže ne smiju biti u sukobu uloga i moraju štititi integritet svoje struke i pravila etičnog ponašanja.

- U svom radu striktno se pridržavaju temeljnih načela djelovanja Mreže;
- Iskazuju bespogovorno uvažavanje sugovornika te štite i podupiru prava svakog pojedinca i škole na samoodređenje;
- Prikupljene informacije ne šire i koriste ih isključivo za internu raspravu o mogućnostima unaprjeđenja kvalitete rada škole;

- Paze da privatni, osobni, politički i novčani interesi ne dolaze u sukob s obavljanjem poslova i zadataka u sklopu projekta i šire;
- Ne smije dopuštaju da donošenje odluka i obavljanje poslova i zadataka padne pod bilo kakav komercijalni utjecaj;
- Ne prihvaćaju darove ili gostoprimstvo koje može utjecati na procjene;

Neprikladnosti u radu suradnika Mreže rješavati će Etičko povjerenstvo Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (u osnivanju).